

Голота С.С.
студент 3 курсу
Херсонський державний університет
Наук. кер.: Бондаренко Л.Г., к. пед. н., доцент

ВИКОРИСТАННЯ ЛІТЕРАТУРНИХ ПАЗЛІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПОВІСТІ «ЗЕМЛЯ» ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ

З розвитком інтерактивних технологій школа постійно потребує підвищення професійного рівня вчителя та засвоєння ним нових методів та форм роботи, що впроваджуються для кращого та доцільного викладання матеріалу. Сьогодення вимагає від педагога постійної роботи над своїми вміннями та навичками, завжди бути в тренді змін освітнього процесу та долучатися до цих змін. Підвищення своїх педагогічних навичок завжди сприятиме підвищенню фахової діяльності викладача та зробить його цікавим для учнів. Зокрема, на ринку праці така людина також зможе знайти достойну роботу. Ситуація в школі на сьогодні яскраво ілюструє нам, що педагог – це не лише вчитель, якого діти бачать декілька разів на тиждень. Він – наставник, який допомагає учням сформулювати певні вміння та навички, навчає креативно мислити, закладає основи логіки та раціонального вирішення певних проблем, а також навчає правильно та доцільно працювати з новою інформацією і використовувати її на практиці. Залучити «до читання літературних творів може лише готовий до інновацій учитель, який упроваджує найсучасніші інформаційні технології та не зупиняється на досягнутому» [1, с. 21].

Актуальність теми. Обрана тема є актуальною, тому що тільки правильно підібрані інноваційні методи та технології допоможуть вчителю зацікавити учнів у вивченні теми та допоможуть у вихованні інтересу в школярів до вивчення літератури та заохоченні їх досягти певних результатів в ігровій формі.

Мета дослідження – запропонувати методичний варіант впровадження літературних пазлів на уроках літератури під час вивчення твору Ольги Кобилянської «Земля». Чинна програма з української літератури для 10-11 класів профільного рівня загальноосвітніх навчальних закладів традиційно пропонує розглянути цю повість у 10 класі. Під час ознайомлення з твором учитель повинен пояснити учням певні сюжетні особливості тексту, розкрити образи головних героїв та дати їм та їхнім діям певну характеристику [4].

Для досягання максимальної зацікавленості та ефективності у вивченні цього твору доцільним буде використання сучасних інтерактивних технологій. Інтерактивне навчання – це спосіб навчання, при якому активно взаємодіють усі учасники освітнього процесу, як учитель, так і учні. Можна сказати, що процес навчання в цьому випадку двосторонній, де активну роль та участь беруть усі сторони. Вчитель направляє думки, допомагає сформулювати їх, а учні діляться своїми роздумами на поставлену тему. Під час такого освітнього процесу всі суб'єкти можуть з різних боків обговорити різні життєві обставини, колективно вирішити певні проблеми та задіяти інтерактивні ігри [3].

Однією з технологій інтерактивного навчання, що можна використати під час уроку для збагачення знань та зацікавлення учнів, є паперові або онлайн-пазли. У перекладі з англійської це слово означає головоломка, загадка. Пазл – головоломка, що має вигляд мозаїки малюнка, деталі якого мають різні форми. Задача цієї гри – правильно зіставити усі деталі мозаїки. Вона є доступною для дітей та дорослих та має у багатьох країнах велику популярність. Пазли – це одна з цікавих та корисних ігор, що не тільки розвиває уяву, пам'ять, моторику рук, формує логічне мислення та увагу, а й сприяє розвитку пізнавальних і творчих здібностей людини [5]. Окрім того їх використання під час вивчення епічного твору дозволяє врахувати думки методистів про те, що «кожний літературний рід має свої специфічні риси, які зумовлюють відповідні прийоми викладання» [2, с. 308].

Зараз багато шкіл забезпечують класи новим і сучасним обладнанням, що значно полегшує та покращує рівень навчання. Зазвичай, нинішні умови дозволяють учителю мати вільний доступ до Інтернету, тому йому буде не складно за допомогою великого екрану показати свої заготовки, створені заздалегідь. За допомогою генератору пазлів можна швидко та без проблем створити потрібні матеріали та потім ними користуватися на уроці. Проте пропонуємо зосередитися саме на паперовій версії, що так само ефективна і безумовно зможе долучити кожного учня до процесу. Пазл має вигляд таблиці, що містить у собі чотири різнокольорові стовпчики: червоний – компоненти сюжету, рожевий – частини сюжету твору, зелений – імена персонажів, синій – їхня характеристика. Після створення таблиці її треба роздрукувати відповідно до кількості учнів та розрізати на компоненти. Тепер пазли готові до використання. Коли прийде час, на уроці потрібно роздати перемішані пазли учням та запропонувати їм зібрати всі компоненти цієї головоломки у правильному порядку. Наводимо приклад літературних пазлів, створених до повісті Ольги Кобилянської «Земля» (рис. 1).

Експозиція	Опис села. Розповідь про сім'ю Чоп'яків	Василь Чоп'як	«Страшний п'ятник, він винесе все добро, проп'є у шинку. Часом прийде оббитий, синцями вкритий, закривавлений з корчми»
Зав'язка	Весілля Парасинки Михайло йде до армії	Михайло	«Син заможного й дуже порядного господаря, хлопець сильної будови, здоровий»
Розвиток дії	Сава кохається зі лихою злодійкуватою Рахірою. Михайло		«Дівчина-лиходійка,

	закохався у Анну. Анна чекає від нього дитину. Михайло, що прийшов у відпустку, радіє поверненню до землі, майбутньому щастю з коханою	Рахіра	яка сіє зло. Постає демонічна натура, яка від батька успадкувала злодійкувату вдачу, росла лінивою, лицемірною, злою»
Кульмінація	Сава попросив Михайла піти разом з ним уночі до лісу й набрати там дерева. Раптом старий Онуфрій Лопата приносить звістку, що Михайло лежить застрелений у лісі	Сава	«Більше за все любить полювати, вбиваючи всяку пташку без потреби. Нікого не поважає»
Розв'язка	Михайла поховали. Суд відпускає Саву за недостатністю доказів. У Анни народжуються близнята, яких Марія не приймає. Скоро діти померли	Анна	«Поважне смагляве лице неначе о одну відтінь поблідло, а в очах горів негасаючий жаль»

Рис. 1. Пазли до повісті Ольги Кобилянської «Земля»

Таким чином, використовуючи цю гру, можна зацікавити та задіяти всіх учнів до вивчення матеріалу. Школярі обмінюються думками, шукають правильну відповідь, відновлюють причинно-наслідкові зв'язки у творі. Очевидним плюсом є момент колективної роботи, що зближує учнів та дає змогу кожному проявити себе.

Література

1. Бондаренко Л. Г. Інфографіка у системі методичної підготовки майбутніх учителів української літератури. Молодий вчений (Спецвипуск). 2019. № 4.2 (68.2). С. 20-23.
2. Бондаренко Л. Г. Специфіка вивчення драматичних творів на уроках української літератури. *Література. Театр. Суспільство* : зб. наук. праць. Херсон : Айлант, 2005. С. 308-311.
3. Мельник В. В. Інтеракція в освітньому процесі: технологія організації. *Управління школою*. 2006. № 13. С. 15-34.
4. Навчальна програма з української літератури (профільний рівень) для загальноосвітніх навчальних закладів України. Київ, 2017. 153 с.
5. Пазл: матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Пазл> (останнє звернення 19.02.2021 р.)

Голота С. Використання літературних пазлів під час вивчення повісті «Земля» Ольги Кобилянської. Українська література в просторі культури і цивілізації: збірник наукових праць студентів, аспірантів і молодих вчених. Запоріжжя: ЗНУ, 2021. С. 32-35.